

Ympäristönsuojelulaki suojelee pilaantumiselta

Uusi ympäristönsuojelulaki ([527/2014](#)) ja ympäristönsuojeluasetus ([713/2014](#)) tulivat voimaan syyskuussa.

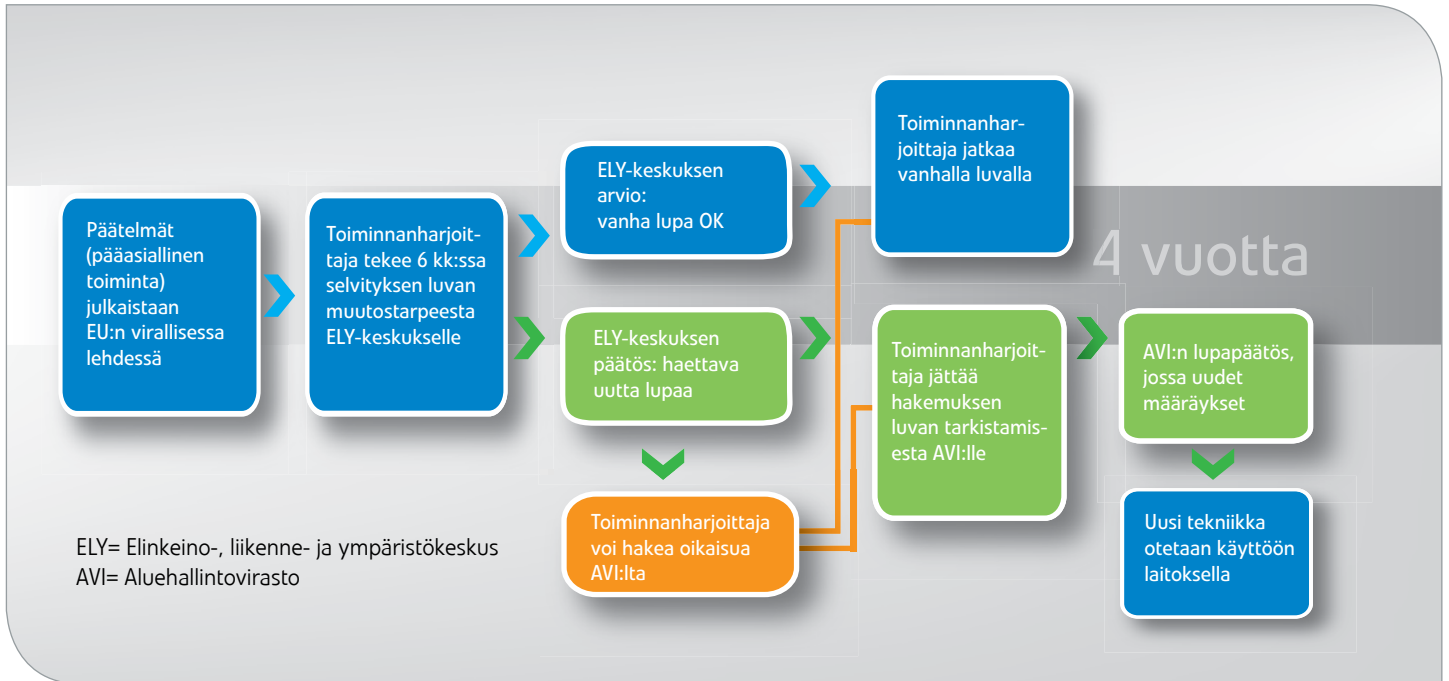
Ympäristönsuojelulaki on ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskeva yleislaki. Sitä sovelletaan toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Riku Lumiaro ja Janne Ulvinen/YHA Kuvapankki

Uusi laki, mikä muuttui?

- Teollisuuspäästödirektiivi tuli osaksi kansallista lainsäädäntöä. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttämisestä tuli oikeudellisesti sitova velvoite päästötasojen osalta.
- Ympäristöluvan valvonta jämaköityy ja siitä tulee suunnitelmallisempaa.
- Valvonnasta tuli maksullista.
- Valvontaa kohdistetaan erityisesti toimintaan, jossa ympäristön pilaantumisen vaara on suurin.
- Soiden luonnonarvot otetaan huomioon lupaharkinnassa aiempaa paremmin.
- Lain rakenne ja pykälänumerointi muuttui. Uudessa laissa on 240 pykälää 21 luvussa. Rakenne muuttui esimerkiksi niin, että ympäristön laatuvaatimuksista säädetään yhdessä luvussa. Aiemmin vastaavat säännökset olivat laissa hajallaan.
- Lain useiden säännösten sisältöä ja sanamuotoja uudistettiin. Merkittävimmät uudistukset koskevat direktiivilaitoksia eli ympäristönsuojelulain liitteessä 1 lueteltuja laitostyyppisiä. Direktiivilaitoksia on Suomessa noin tuhat.

Direktiivilaitoksen luvan tarkistamisen ja ajan tasalle saattamisen vaiheet. Prosessi saa kestää korkeintaan 4 vuotta.

Laitoksilta vaaditaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa

Ympäristönsuojelulaki (YSL) toi teollisuuspäästödirektiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tavoitteena on vähentää teollisuuden aiheuttamia ympäristö- ja terveyshaittoja sekä veden, energian ja materiaalien kulutusta tehostamalla ja yhdenmukaistamalla teollisuuden ympäristönsuojeluvaatimuksia. Tähän pyritään käyttämällä parasta käyttökelpoista tekniikkaa* (BAT, Best Available Techniques).

*BAT = mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito-, käyttö- sekä lopettamistapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä ja jotka soveltuvat ympäristölupamääräysten perustaksi.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät

Velvoite käyttää BAT-tekniikkaa direktiivilaitoksilla esitetään tekniikkojen kuvauksina ja päästötasoina, jotka vahvistetaan EU:n hyväksymissä parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmissä (YSL 75 § 1 mom.).

Päätelmien soveltaminen ympäristölupaharkinnassa

Laitoksella käytettävän tekniikan hyväksyttävyyden ja päästöraja-arvot määrätään ympäristölupamenettelyssä (YSL 75 § 2 ja 3 mom.). Päätösten raja-arvot on asetettava direktiivilaitoksen ympäristöluvassa niin, että päätelmissä ilmoitettuja päästötasoja ei ylitetä (YSL 75 § 1 mom.). Ylittäminen on kuitenkin mahdollista, jos toiminnanharjoittajalle aiheutuu kohtuuttoman suuret kustannukset verrattuna ympäristöhyötyihin

laitoksen maantieteellisen sijainnin, paikallisten ympäristöolojen tai laitoksen teknisten ominaisuuksien vuoksi (YSL 78 § 1 mom.). Ylitykset on aina päätettävä ja perusteltava ympäristöluvassa.

Lupa tarkistetaan, kun päätelmät uusitaan

Komission tavoitteena on uusia kunkin toimialan päätelmät kahdeksan vuoden välein. Direktiivilaitoksen lupaehtot on tällöin tarkistettava ja saatettava tarvittaessa ajan tasalle. Näin voidaan ottaa huomioon parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittyminen.

Luvan tarkistamiseen aikaa neljä vuotta

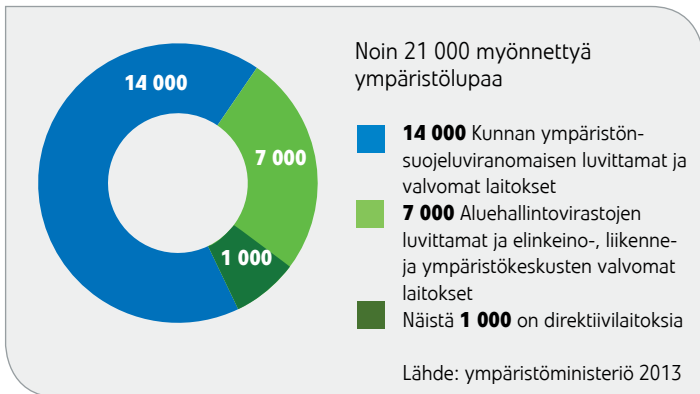
Luvan tarkistamiseen on aikaa neljä vuotta BAT-päätelmien julkaisemisen jälkeen. Tarkistamisen ja luvan ajan

tasalle saattamisen yhteydessä voi ilmetä, että uuden parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttöönoton saattaminen vaatii enemmän kuin neljä vuotta. Tällöin lupaehtojen voidaan asettaa pidempi ajanjakso, jos se on perusteltua direktiivissä vahvistettujen kriteerien perusteella (YSL:n 81 § 1 mom.).

Osalla direktiivilaitoksista on tehtävä laitosalueen maaperän ja pohjaveden tilastus. perustilaselvitys, joka liitetään lupahakemukseen. Jo toiminnassa olevilla laitoksilla selvitys on tehtävä yleensä, kun lupaa seuraavan kerran muutetaan. Jos laitos aiheuttaa pilaantumista toiminta-aikanaan, on laitosalue toiminnan päätyttyä puhdistettava.

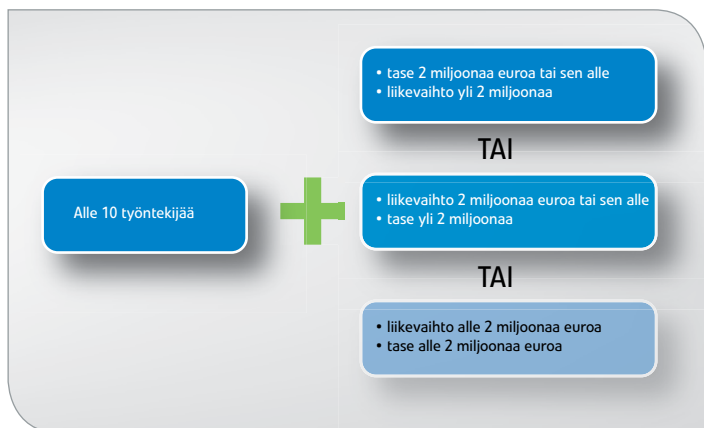
Laitosalueiden maaperää ja pohjavettä on suojeltava ja tarkkailtava aiempaa enemmän. Lisäksi viranomaisten on tehtävä tarkastuksia ja valvottava laitoksia nykyistä tiheämmin. Myös nämä uudet velvollisuudet toteutetaan käytännössä ympäristölupamääräysten ja ympäristölupien valvonnan kautta.

Pilaantumisen vaara - ympäristölupa tarvitaan

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta tarvitsee ympäristöluvan. Turpeenotto muuttui luvanvaraiseksi alle 10 hehtaarin tuotantoalueilla. Jo toimiville alle 10 hehtaarin tuotantoalueille on haettava ympäris-

tölupa aluehallintovirastolta vuoden sisällä lain voimaantulosta. Alle viiden hehtaarin ottoalueilla lupa on haettava kahden vuoden sisällä lain voimaantulosta. Muuten uusi laki toi vain pieniä muutoksia luvitukseen.

Alle 10 työntekijän yritys, jonka tase tai liikevaihto on 2 miljoonaa euroa tai sen alle, on mikroyritys.

Valvonta maksulliseksi

Ympäristöluvan saaneiden ja rekisteröityjen toimintojen valvonta, kuten vuosiraporttien tarkastaminen ja tarkastuskäynnit laitoksella, muutui maksulliseksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä rikkomusepäilyjen valvonta on kuitenkin maksullista vasta kun viranomainen on antanut määräyk-

sen rikkomuksen oikaisemiseksi (hallintopakkomääräys).

Alle kymmenen työntekijän mikroyrityksiltä perittävien valvontamaksujen on oltava kohtuullisia, ja neuvonta on yrityksille aina maksutonta. Työntekijämäärä lasketaan yrityksen kokoaikaisten, koko vuoden työssä olleiden työntekijöiden mukaan. Mahdollisten osa-aikaisten ja kausityöntekijöiden työtunnit lasketaan yhteen ja työ määrä muunnetaan kokoaikaisiksi työntekijöiksi työntekijämäärää laskettaessa. Mikroyrityksen määrittelyyn vaikuttaa myös tase tai liikevaihto (kts. kuva). Eläinsuojien kohdalla yrityksen koko määräytyy yleensä työntekijämäärän perusteella.

Lupia myöntävät aluehallintovirastot ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset. Aluehallintoviraston myöntämä lupaa valvoo elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnan myöntämää lupaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen itse. Uudistus toi lupaviranomaisten toimivaltajakoon pieniä muutoksia. Tarkemmin luvanvaraisuudesta ja viranomaisten toimivaltajaosta säädetään ympäristönsuojelulaisissa ja -asetuksessa.

Lupamenettely sähköistyy

Lupahakemus on toimitettava aluehallintovirastolle sähköisesti paperisten asiakirjojen lisäksi. Aluehallintovirasto kuuluttaa hakemukset ja julkaisee päätökset verkkopalvelussaan. Myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset

tiedottavat verkkosivuillaan hakemusten vireille tulosta. Päätöksiä julkaistaan niissä kunnissa, joissa tietojärjestelmät ja toimintatavat tukevat verkkojulkaisemista.

Kun haet ympäristölupaa

• **Hakulomakkeet ja täyttöohjeet löytyvät www.ymparisto.fi -palvelusta: [Asiointi, luvat ja ympäristövaikutusten arviointi](#) > [Luvat, ilmoitukset ja rekisteröinti](#) > [Ympäristölupa](#) > [Miten ympäristölupa haetaan - ohjeet ja lomakkeet](#)**

- Kannattaa olla aloitteellinen ja aktiivinen. Selvitä etukäteen, mitä tietoja hakemukseen tarvitaan ja millaisia selvityksiä hakemukseen on liitettävä.
- Hanki ulkopuolista apua, jos asiantuntemuksesi ei riitä hakemuksen tai liiteselvityksen tekemiseen.
- Ole tarvittaessa yhteydessä viranomaiseen. Asioiden selvittäminen etukäteen jouduttaa asian etenemistä.
- Laajassa tai vaikeassa asiassa voit pyytää viranomaiselta ennakkoneuvottelua ennen hakemuksen jättämistä.
- Joissakin kunnissa lupahakemuksen voi jättää myös sähköisesti. Ole etukäteen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen tai tutustu kunnan internetsivuihin varmistaaksesi, otetaanko kunnassa vastaan sähköisiä asiakirjoja. Aluehallintovirastolle hakemus on aina jätettävä sähköisesti yhden paperikappaleen lisäksi.
- Jos harjoitat pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa, ympäristöluvan lupamääräysten ja toimialan ympäristölainsäädännön tunteminen on velvollisuutesi.

Yrityksen koon määrittelystä säädetään tarkemmin ympäristönsuojelulaisissa (206 §) ja ympäristönsuojeluasetuksessa. Toiminnanharjoittaja on velvollinen ilmoittamaan valvojalle tämän pyynnöstä, onko kyseessä mikroyritys, jotta maksu voidaan määrätä alennettuna.

Maksujen tarkempi käyttöala ja hinnoitteluperusteet päätetään kuntien taksoissa ja valtioneuvoston maksuasetuksessa. Valvontaviranomaisen soveltaa näitä päätöksiä laskutuksessaan.

Pieniä muutoksia - rekisteröinti-ilmoitukset ja ilmoitusmenettelyt

Asfalttiasemat, pienet poltto-laitokset, jakeluasemat, kemialliset pesulat ja orgaanisia liuottimia käyttävät pienet toiminnot eivät yleensä tarvitse ympäristölupaa. Sen sijaan näiden toiminnanharjoittajien on ilmoitettava toiminnan aloittamisesta etukäteen viranomaiselle. Nämä ympäristönsuojelulain mukaiset ns. rekisteröitävät toiminnot on lueteltu lain liitteessä 2.

Rekisteröinti-ilmoitus jätetään 90 päivää ennen toiminnan aloittamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lainmuutoksen myötä rekisteröintivelvollisuus voi koskea myös sellaista toimintaa,

jota harjoitetaan luvanvaraisen toiminnan yhteydessä. Esimerkiksi asfalttiasema jättää rekisteröinti-ilmoituksen, vaikka samalla alueella harjoitetaan myös louhintaa ja kiven murskausta. Aiemmin tällaisen asfalttiaseman toiminta edellytti ympäristöluvan hakemista.

Pilaantuneen maan ja pohjaveden puhdistamisesta on jatkossa jätettävä ilmoitus viranomaiselle, yleensä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskelle, viimeistään 45 päivää ennen puhdistamisen aloittamista. Puhdistaminen ei enää edellytä ympäristölupaa.

Muista ilmoitusmenettelyistä uudistuivat **poikkeuksellisten tilanteiden ilmoitus ja melu-ilmoitus**. Poikkeuksellisesta tilanteesta annettavat viranomaispäätökset sisältävät aiempaa yksityiskohtaisemat määräykset ja määräajat toiminnan palauttamiseksi normaaliin tilaan.

Meluilmoitusmenettelyä jännetettiin niin, että laissa kielletään meluavan toiminnan aloittaminen ennen säädety määräajan kulumista. Ennen-aikainen aloittaminen voi johtaa sakkoihin.

Turvetuotanto vaatii aina luvan

Turvetuotanto vaatii aluehallintoviraston luvan. Turvetuotannon sijoittamista koskevan säännöksen (YSL 13 §) tavoitteena on ottaa ympäristölupaharkinnassa huomioon sijoituspaikan merkittävät luonnonarvot arvokkaimmilla soillamme. Turvetuotanto on sijoitettava niin, ettei se turmele valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävää luonnonarvoa toiminnan sijoituspaikalla.

Säännöstä sovelletaan soihin, jotka valtioneuvoston soita ja turvetuotantoa koskevan periaatepäätöksen mukaan sijoittuvat luonnontilaisuusluokkiin 3-5. Soveltamisen ulkopuolelle jäävät luokkien 0-2 eli jo vähintään osittain ojitetut ja luonnontilaansa muutoin menettäneet suot, joihin valtaosa turvetuotantohakemuksista kohdentuu. Säännöstä ei sovelleta, jos luonnonarvot on otettu huomioon maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa.

Lisää tietoa ympäristöluvista ja ympäristönsuojelulaista saat oman kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, aluehallintovirastosta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.

Ympäristölupa (ymparisto.fi)

Ympäristönsuojelulain uudistuksen toimeenpano (ym.fi)

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ajankohtaista
ympäristönsuojelusta on
ympäristöministeriön julkaisu

Ympäristöministeriö
PL 35.00023 VALTIONEUVOSTO
www.ym.fi